

COMMENTAAR BIJ DE ZONDAGSLEZINGEN

Eenentwintigste zondag door het jaar

Jesaja 22, 19-23 • Psalm 138 • Brief aan de Romeinen 11, 33-36 • Matteüs 16, 13-20

Sleutelfiguur

Aan het woord in de eerste lezing is de profeet Jesaja. Hij spreekt een oordeel uit over Sebna, hofmaarschalk en paleisbestuurder aan het koninklijk hof in Jeruzalem. Zijn functie was zeer belangrijk in het koninkrijk Juda, en lijkt op die van de Egyptische vizier, een soort eerste minister. Die begaf zich elke ochtend naar de farao, had daarna een onderhoud met de schatbewaarder en liet vervolgens de deuren van het paleis openen, zodat de officiële dag kon beginnen. Het leven in het paleis en in het hele land stond dus onder het gezag van de hofmaarschalk, en werd geregeld door het openen en sluiten van de deuren van het koninklijk paleis. Vandaar de symbolische waarde van de sleutel als teken van zijn ambt. We mogen ons daarbij een grote, zware sleutel voorstellen die op de schouder diende gedragen.

In de verzen die meteen aan de lezing voorafgaan, formuleert Jesaja een aanklacht tegen Sebna. De profeet verwijt hem zijn hoogmoed en zijn arrogantie. Ofschoon Sebna daar geen recht toe had, liet hij zich een praalgraf uithouwen op een van de heuvels van Jeruzalem. Hij had ook een verderfelijke politieke invloed op de koning. Jesaja kondigt aan dat Sebna in ongenade zal vallen en vervangen zal worden door Eljakim. Die zal bekleed worden met het ambtsgewaad en met de tekens van zijn waardigheid. Zijn ambt zal stabiel zijn, „als een spijker op een stevige plek”. De lezing is gekozen in verband met de evangelielezing van deze zondag. Daarin stelt Jezus Petrus aan als de ‘steenrots’ waarop hij zijn Kerk zal bouwen en vertrouwt hem de ‘sleutels’ van het Rijk der hemelen toe.

Maar alvorens hij aangesteld wordt, spreekt Petrus eerst zijn geloof in Jezus uit. Die ‘belijdenis van Petrus’ is een belangrijk scharniermoment in het evangelie. De vraag: ‘Wie is Jezus?’ wordt door Petrus juist beantwoord. „Gij zijt de Christus, de Zoon van de levende God.” Uit het vervolg van het evangelie blijkt echter dat de leerlingen nog een lange weg moeten afleggen alvorens ze Petrus’ geloofsbelijdenis van harte kunnen beamen.

Zoals Petrus tot Jezus zegt dat Hij ‘Christus’ is, dat is de Griekse vertaling van ‘Messias’ of ‘gezalfde’, zo zegt Jezus op zijn beurt tot Simon, zoon van Jona dat hij ‘Petrus’ is, dat is de Griekse vertaling van het Aramese *kefa* (kei, rots). Deze bijnaam die Jezus aan Simon Petrus gaf, wordt hier geïnterpreteerd als de rots waarop Jezus zijn kerk bouwt. „De poorten der hel zullen haar niet overweldigen.” Met ‘poorten der hel’ wordt allereerst verwezen naar de antieke voorstelling van de kosmos. Onder de aarde bevindt zich de ‘hel’, de *sjeool*, dat is de onderwereld. De aarde is stevig gegrondvest op ‘zuilen’ (zie Psalm 75, 4; 104, 5). In de beeldspraak van Jezus neemt de ‘rots’ waarop de kerk gebouwd wordt, de functie van die zuilen over: de ‘poorten der hel’ (dat is: de onderwereld als zodanig) zullen de kerk niet kunnen doen wankelen. Het woord ‘hel’ verwijst natuurlijk ook naar de machten van zonde en dood. De beeldspraak suggereert dat de kerk geroepen is aan die machten te weerstaan.

Petrus krijgt de sleutels van het Rijk der hemelen. De eerste lezing heeft ons de symbolische betekenis van de ‘sleutel’ leren begrijpen. De macht om te binden en te ontbinden, die hier aan Petrus wordt toegekend, wordt verderop in het Matteüsevangelie met precies dezelfde woorden aan alle leerlingen gegeven (zie Matteüs 18, 18). Die macht is dus geen privilege van Petrus alleen. Dezelfde tekst helpt ons ook verder voor wat de precieze betekenis van ‘binden en ontbinden’ betreft. Het betekent: veroordelen of vrijspreken, beslissen of iemand al dan niet tot de gemeente van Christus behoort (zie Matteüs 18, 15-17). Maar als we het gebruik van de werkwoorden ‘binden’ en ‘losmaken’ op andere plaatsen in het Nieuwe Testament nagaan, blijkt dat we aan de uitdrukking ook een ruimere betekenis mogen geven. Het gaat ook over de opdracht van de Kerk om de mensen van de knellende banden van kwaad en lijden te bevrijden (zie bijvoorbeeld Marcus 7, 35, Lucas 13, 16 en Handelingen 2, 24).

PAUL KEVERS

EENENTWINTIGSTE ZONDAG DOOR HET JAAR
24 augustus 2008

Eerste lezing *Jesaja 22, 19-23*

Zo spreekt de Heer tot Shebna, de overste van het paleis:

„Ik zal u van uw post verjagen en u stoten uit uw ambt. En dan zal Ik mijn dienaar roepen, Eljakim, de zoon van Chilkia, en hem bekleden met uw gewaad, hem tooien met uw sjerp en aan hem uw taak in handen geven. Hij zal een vader zijn voor de bewoners van Jeruzalem en voor het huis van Juda. De sleutel van Davids huis zal Ik op zijn schouder leggen, en als hij opendoet, zal niemand sluiten, en als hij sluit, zal niemand opendoen. Ik zal hem vastslaan als een spijker op een stevige plek, en hij wordt een erezetel voor het huis van zijn vader.”

Tweede lezing *Brief aan de Romeinen 11, 33-36*

O onpeilbare rijkdom van Gods wijsheid en kennis! Hoe ondoorgrondelijk zijn zijn beslissingen, hoe onnaspeurlijk zijn wegen! Wie kent de gedachte des Heren? Wie is zijn raadsman geweest? Wie kan vergoeding eisen voor wat hij God heeft gegeven? Want uit Hem en door Hem en voor Hem zijn alle dingen. Hem zij de glorie in eeuwigheid! Amen.

Evangelie *Matteüs 16, 13-20*

In die tijd kwam Jezus in de streek van Caesarea van Filippus en Hij stelde zijn leerlingen deze vraag: „Wie is, volgens de opvatting van de mensen, de Mensenzoon?”

Zij antwoordden: „Sommigen zeggen Johannes de Doper, anderen Elia, weer anderen Jeremia of een van de profeten.”

„Maar gij,” sprak Hij tot hen, „wie zegt gij dat Ik ben?”

Simon Petrus antwoordde: „Gij zijt de Christus, de Zoon van de levende God.”

Jezus hernam: „Zalig zijt gij Simon, zoon van Jona, want niet vlees en bloed hebben u dit geopenbaard, maar mijn Vader die in de hemel is. Op mijn beurt zeg Ik u: Gij zijt Petrus; en op deze steenrots zal Ik mijn Kerk bouwen en de poorten der hel zullen haar niet overweldigen. Ik zal u de sleutels geven van het Rijk der hemelen en wat gij zult binden op aarde, zal ook in de hemel gebonden zijn en wat gij zult ontbinden op aarde, zal ook in de hemel ontbonden zijn.”

Daarop verbood Hij zijn leerlingen nadrukkelijk iemand te zeggen, dat Hij de Christus was.